

Praha 6. dubna 2010

č. j. MV-36491-1/AS-2010

Stanovisko odboru archivní správy a spisové služby k užívání časového razítka v souvislosti s odesláním a ukládáním dokumentů v digitální podobě

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, definuje dokument jako písemnou, obrazovou, zvukovou nebo jinou zaznamenanou informaci, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci doručena. Všechny formy dokumentu považuje za rovnocenné a nepřiznává některé z forem vyšší úroveň autenticity (pravosti, původnosti, hodnověrnosti). Ostatní relevantní právní předpisy nečiní jinak (např. datové zprávy podepsané zaručeným elektronickým podpisem či odeslané prostřednictvím datové schránky jsou považovány za plnohodnotnou alternativu listinných dokumentů opatřených vlastnoručním podpisem). Tato skutečnost nutně vede k závěru, že pro předkládání dokumentů orgánům veřejné moci i jiným subjektům nehraje forma dokumentu zásadní roli. V případě dokumentu obsaženého v datové zprávě (doručeného prostřednictvím datové schránky, sítě elektronických komunikací na elektronickou adresu apod.) proto není nutné jeho převedení prostřednictvím autorizované konverze dokumentů a předložení výstupu, plně postačí předložit samotný dokument obsažený v datové zprávě (odesláním datovou schránkou, zasláním na elektronickou adresu prostřednictvím sítě elektronických komunikací, předložením na technickém nosiči dat).

Co se týče vlivu kvalifikovaného časového razítka na pravost dokumentu obsaženého v datové zprávě, konstatujeme, že absence kvalifikovaného časového razítka nečiní dokument nepravým (a neměla by tudíž ovlivnit jeho akceptaci orgánem veřejné moci či jiným subjektem). Přítomnost kvalifikovaného časového razítka na dokumentu obsaženého v datové zprávě je však nezbytným předpokladem toho, aby bylo možno na dokument aplikovat domněnku pravosti po celou dobu existence dokumentu, konstruovanou podle § 69a odst. 8 zákona č. 499/2004 Sb. Jejím účelem je právně eliminovat omezenou platnost kvalifikovaného certifikátu, respektive kvalifikovaného systémového certifikátu vydaného akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb, na kterém je založen zaručený elektronický podpis, respektive elektronická značka, přičemž pravostí je míněno, že dokument nedoznal změn od okamžiku, kdy byl opatřen elektronickým podpisem nebo značkou oprávněné osoby a kvalifikovaným časovým razítkem. Skutečnost, že dokument obsažený v datové zprávě není opatřen náležitostmi stanovenými § 69a odst. 8 zákona č. 499/2004 Sb., neznamená, že takový dokument není pravý, pouze na něj nelze aplikovat vyvratitelnou domněnku pravosti ve výše uvedeném smyslu, tj. je nutno prokazovat jeho pravost, nikoliv nepravost.

Skutečnost, že kvalifikovaný certifikát, na kterém je založen zaručený elektronický podpis, jímž je podepsán dokument obsažený v datové zprávě, pozbude platnosti tokem času (expiruje), nemá vliv na platnost zaručeného elektronického podpisu, a tedy ani na pravost dokumentu. Uvedené platí i v případě elektronické značky a kvalifikovaného časového razítka. Platnost výše uvedených konstatování je ovšem časově omezena. Z pohledu dlouhodobého ukládání dokumentů v digitální podobě je nutné opatřovat všechny vlastní dokumenty podepsané zaručeným elektronickým podpisem (případně opatřené elektronickou

značkou) a všechny doručené dokumenty kvalifikovaným časovým razítkem, neobsahují-li jej [tj. používat kvalifikované časové razítko vždy, jak stanoví požadavek určeným původcům zákonem č. 499/2004 Sb., zejména ustanovením jeho § 69a odst. 1), že není-li příchozí dokument obsažený v datové zprávě podepsán zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu nebo opatřen elektronickou značkou založenou na kvalifikovaném systémovém certifikátu anebo opatřen kvalifikovaným časovým razítkem, určený původce jej opatří kvalifikovaným časovým razítkem].

Opatřování dokumentů v digitální podobě kvalifikovaným časovým razítkem je tedy důležité pro prokazování jejich pravosti po celou dobu existence. Souvisí také s uchováváním dokumentů v digitální podobě se zaručením jejich vlastností podle požadavků § 69a odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Aby si uchovávané dokumenty zachovaly požadované vlastnosti, je potřebné nejen je opatřovat všemi náležitostmi včetně kvalifikovaného časového razítka, ale také využívat k jejich zpracování a ukládání takový software pro zabezpečení spisové služby vedené v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby, který je schopen technickými prostředky takové vlastnosti zabezpečit. Nástrojem pro zaručení záznamů o všech operacích prováděných s dokumenty a jejich uchování je jeho součástí, tzv. transakční protokol. Tento nástroj, v němž nemohou být prováděny změny, musí být schopen automaticky ukládat údaje o všech operacích prováděných s dokumenty, o uživateli provádějících operace a datum a čas operace.

Pomocí transakčního protokolu (tedy za pomoci údajů ukládaných o všech operacích učiněných s dokumentem) lze zabezpečit neporušitelnost obsahu dokumentu, resp. ihned zjistit jejich porušení. Pokud je software schopen zabezpečit všechny požadované činnosti, používání dalších prostředků, jako např. opatřování dokumentů zaručeným elektronickým podpisem nebo elektronickým časovým razítkem opakovaně (tzv. „přepodepisování“) vždy poté, kdy pozbudou platnost (je časově omezena), není nutné, neboť jen „dublují“ úkony, které zajišťuje transakční protokol. Toto tzv. „přepodepisování“ je navíc neúnosné z hlediska provozního a nezanedbatelné z hlediska finančních nákladů.